CADRU CONCEPTUAL PRIVIND VIOLENȚA ÎN FAMILIE

CONCEPTUAL FRAMEWORK ON FAMILY VIOLENCE

CZU : 343.615-027.553 **DOI :https://doi.org/10.5281/zenodo.10721447**

GHERASIMENCO Violeta,
ORCID ID: 0000-0003-3972-325X
Universitatea de Stat din Moldova
E-mail: gherasimenco.violeta79@mail.ru

Una din preocupările principale ale Comunității europene și mondiale este problema violenței în familie, pe măsură ce lezează atât drepturile cât și demnitatea umană. Ea continuă să rămână una dintre cele mai notabile încălcări ale drepturilor omului din toate societățile, independent de granițele sociale, economice sau naționale.

În contextul societății noastre, amploarea problemei violenței în familie încă nu cunoaște o concepție unitară, iar înrădăcinată în timp, mai persistă toleranță tradițională la violență. Această problemă cât se poate de complexă nu poate avea o soluție universală, care să fie aplicabilă în toate situațiile descoperite.

De aceea, un aspesct important se referă la necesitatea imperativă de conștientizare a acestui fenomen atât la nivel individual cât și comunitar, dar, și încadrarea comportamentelor negative în registrul violenței.

Astfel, modul în care este definită violența în familie este direct asociată cu schimbarea modelului de comportament a membrilor familiei. Abilitatea de a recunoaște situațiile de violență în familie implică acțiunea proactivă de înțelegere și conceptualizare a acestui fenomen, particularizarea actelor abuzive care reprezintă o importantă amenințare la viața și integritatea fizică, psihică, economică a persoanei. Drept urmare, acest fenomen reprezintă o importantă problemă de sănătate publică, violare a drepturilor omului, inegalitate dintre femei și bărbați. Iar, majoritatea actelor de violenţă în familie sunt comise de bărbaţii din anturajul lor, adică membri de familie și foşti parteneri.

Analiza fenomenului violenței în familie a produs deja unele cercetări, care de fapt s-au concentrat fie pe determinarea tipurilor de violență în familie, fie pe studierea diverselor contexte legislative naționale, politicilor internaționale, instrumente dezvoltate de instituțiile care se ocupă de violența împotriva femeilor.

Având în vedere acest aspect, considerăm a fi relevante ca în acest studiu să prezentăm și aspecte legale, pentru a înțelege de ce este important să reflectăm cu atenție la felul în care definim violența în familie.

Un moment important pentru Republica Moldova a fost adoptarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, dar și ratificarea Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, semnată la Istanbul în 2011. Totodată, trebuie să menționăm că, în scopul ajustării la standardele legis-

laţiei internaţionale, cadrul juridic național în acest domeniu a fost supus mai multor modificări după adoptarea acestei legi, în special cel penal și contravențional.

Reieșind totodată din dispozițiile legale, *violența în familie* reprezintă acte de violenţă fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică, cu excepţia acţiunilor de autoapărare sau de apărare ale altei persoane, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, comise de către un membru de familie în privinţa altui membru al aceleiaşi familii, prin care s-a cauzat victimei prejudiciu material sau moral [1].

Prin acest exemplu, această definiție este mai mult o conceptualizare generală a violenței în familie, având caracteristici în privința spațialității (în cadrul familiei) și în privința actorilor acesteia (victima și agresorul, care de fapt sunt membri ai aceleiați familii).

Totodată, aici ar trebui să reiterăm că datorită cercetărilor realizate, observăm că termenii folosiți în acest sens sunt diverși precum: violență domestică, violență în familie, violență împotriva femeilor, violență împotriva fetelor și femeilor, violență de gen, violența între partenerii de viață, violenţa în relaţia de cuplu etc.

Primele studii au fost realizate în anii 1970, punând accentul pe conduita partenerilor, cea ce presupune *violenţa în relaţia de cuplu*. Prin acest concept, se înțelege acele atitudini de conduită cu caracter heteroviolent ce se produce între membrii familiei, în contextul unui climat conflictual sever ce indică o deteriorare semnificativă a funcționalității familiei [2, p. 546]. Prin urmare, violenţa dintre bărbat şi femeie nu are loc numai în interiorul unui cuplu căsătorit, ci şi în cuplurile care au ales să trăiască în uniune consensuală, cele divorţate şi care locuiesc sub acelaşi acoperiş [3, p.63].

Ținând cont de specificul acestui fenomen, vom face referire la o definiție în sens larg a autorului Livădaru N., care definește *violența în familie* drept modelul de comportament abuziv al unui partener dintr-o relație intimă precum mariajul, concubinajul, familia, prietenia sau conviețuirea. Totodată, mai poate fi utilizarea constrângerii fizice sau emoționale asupra unui alt membru al familiei, în scopul impuneriii puterii și a controlului asupra acestuia; ansamblul conflictelor din grupul familial, care au efect maltratarea partenerului sau a copilului [4, p. 77].

Mulți autori susțin că violența în familie este abordată dintr-o perspectivă ușor conservatoare, deoarece dobândește semnificații particulare în funcție de contextul de referință în care își fixează sensul. Acest lucru presupune, între altele, nevoia de a merge dincolo de definiții care se concentrează pe situațiile de violență, abordate punctual. Definitia violentei familiale inglobeaza toate actele de abuz si violentă, de neglijare, amenințare si abandon intreprinse la nivelul familiei de unul sau mai mulți faptuitori care în mod normal ar fi trebuit să furnizeze protecție, ingrijire și siguranță. Cu atât mai mult, violența este precedată, acompaniată sau urmată de alte tehnici precum intimidarea, izolarea și controlul.

În urma a numeroase cercetări şi studii s-au evidenţiat următoarele caracteristici ale violenței în familie:

- ea este un mod comportamental si nu un eveniment izolat;
- folosește forța fizică sau amenințarea cu forța fizică (presiune psihologică) pentru a stabili un raport de dominare;
- cuprinde o gamă largă de comportamente agresive și coercitive, fizice sau non-fizice, izolate sau combinate sau alternative;

- se petrece în familie sau în cadrul unei relații intime;

- are ca scop castigarea unei poziții dominante de putere, intimidare și control asupra partenerului/victimei (poate provoca durere fizică sau psihologică, sentimente de teamă sau de a fi în pericol personal ori sentiment de demnitate jignită, atac fizic, indiferent dacă duce sau nu la leziuni fizice, atacuri verbale, insulte, înjurături și alte forme de tulburări severe, hărțuire sexuală, urmărire, izolare ilegală sau restricție a libertății de mișcare sau de comunicare cu terțe persoane, deteriorarea sau distrugerea bunurilor sau încercări de a face acest lucru).

În cele din urmă, putem concluziona că violența în familie are forme extrem de variate, fiind un concept polimorf, relativ şi greu de deinit.

Referințe:

1. Lgea n.45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea şi combaterea violenţei în familie. În: Monitorul Oficial Nr. 55-56 din18.03.2008.
2. BONEA, G. –V. Violența în relația de cuplu victime și agresori. Bucureşti, Sigma, 2013. ISBN 978-973-649-834-3
3. RĂDULESCU S. M. Sociologia violenţei (intra)familiale: victime și agresori ăn familie. Bucureşti, Lumina Lex, 2001. ISBN 978-973-588-323-2
4. LIVĂDARU N. Violența în familie ca fenomen social. Delimitarea acțiunilor de violență domestică, sub aspect penal sau conflict, agresivitate și abuz, sub aspect psihologic. În: Revista Procraturii Republicii Moldova. 2019, nr. 4, pp.77-83. ISSN 2587-3601/ ISSNe 2587-361X